

BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARIINING IJTIMOYIY FAOLLIGINI OSHIRISHNING ILMIY PEDAGOGIK IMKONIYATLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14030791>

Abubakirova Shaxlo Ulmesovna

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya

Maktabgacha ta'lim tashkiloti mutaxassislarining ijtimoiy faolligini oshirish masalalari bir qator muhim jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu masalalarni hal qilish uchun taklif etiladigan yo'nalishlar va strategiyalar keltirilgan:

Kalit so'zlar

tarbiyachi, maktabgacha, masalalar, mas'uliyat, ijtimoy, loyiha, hamkorlik, ota-ona, tarmoq, professional, xorijiy tajribalar, mutaxassis, ta'lim-tarbiya, yondashuv, ochiq muloqot, tadbir, mahalliy, innovatsion, tadqiqot, tahlil.

Annotation

Issues of increasing the social activity of preschool education organization specialists include a number of important aspects. Below are suggested directions and strategies to address these issues:

Key words

educator, preschool, issues, responsibility, social, project, cooperation, parent, network, professional, foreign experiences, specialist, education, approach, open communication, event, local, innovative, research, analysis.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonining 2024-yil 30-sentabrdagi PF-152 sonli "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" [1] farmonini hamda O'zbekiston Respublikasi prezidenti 2024-yil 21-iyun PQ-231-sonli "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" [2] qonuni ijrosini ta'minlash maqsadida Maktabgacha ta'lim tashkiloti mutaxassislarining ijtimoiy faolligini oshirish masalalari bir qator muhim jihatlarni o'z ichiga oladi. Quyida bu masalalarni hal qilish uchun taklif etiladigan yo'nalishlar va strategiyalar keltirilgan:[3]

1.Malaka oshirish va ta'lim

- Mutaxassislar uchun malaka oshirish kurslari, seminarlar va treninglar tashkil etish. Bu ularga yangi metodologiyalar, pedagogik yondashuvlar va ijtimoiy masalalar bo'yicha bilimlarini kengaytirishga yordam beradi.

- Xorijiy tajribalar bilan tanishish: Xorijiy ta'lim tizimlarini o'rganish va ularning muvaffaqiyatli tajribalarini o'z sharoitlariga moslashtirish.

2. Hamkorlik va tarmoq yaratish

- Ota-onalar bilan hamkorlik: Ota-onalar bilan yaqindan ishlash orqali bolalar tarbiyasida umumiy yondashuvni ta'minlash. Ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida ochiq muloqotni rivojlantirish.

- Professional tarmoqlar: Maktabgacha ta'lim mutaxassislari o'rtasida tarmoq yaratish va tajriba almashish imkoniyatlarini yaratish.

3. Ijtimoiy loyihalar va tadbirlar

- Ijtimoiy dasturlar: Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tomonidan ijtimoiy masalalarni hal qilishga qaratilgan loyihalar va dasturlarni amalga oshirish. Masalan, mahalliy jamoalarda bolalar va oilalarga yordam beruvchi dasturlar.

- Madaniy tadbirlar: Madaniy tadbirlar, festivallar va ko'ngillilar ishtirokidagi tadbirlar tashkil etish orqali tarbiyachilarning ijtimoiy faolligini oshirish.

4. Innovatsion yondashuvlar

- Texnologiyalardan foydalanish: Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, masalan, onlayn platformalar va mobil ilovalar orqali tarbiyachilarni ijtimoiy faoliyatga jalb qilish.

- Ijodiy yondashuv: Tarbiyachilarning ijodkorligini rivojlantirish va ularni yangi g'oyalar bilan rag'batlantirish.

5. Tadqiqotlar va tahlillar

- Ijtimoiy faoliyatni baholash: Maktabgacha ta'lim mutaxassislari tomonidan amalga oshirilayotgan ijtimoiy faoliyatlarni baholash va tahlil qilish. Bu orqali ularning samaradorligini aniqlash va takomillashtirish imkoniyatlarini belgilash.

- Bolalar ehtiyojlarini o'rganish: Bolalar va ularning oilalari ehtiyojlarini aniqlash uchun so'rovnomalar, intervyular va fokus-guruhlar o'tkazish.

6. Jamoatchilik bilan aloqalar

- Ijtimoiy media va axborot tarqatish: Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ijtimoiy faoliyatlari haqida jamoatchilikka ma'lumot berish. Ijtimoiy media orqali tarbiyachilar o'z faoliyatlarini keng ommaga tanitishi mumkin.

- Mahalliy jamoa bilan hamkorlik: Mahalliy jamoa tashkilotlari, nodavlat sektori va boshqa manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikni rivojlantirish.

Ushbu yo'nalishlarni amalga oshirish orqali maktabgacha ta'lim tashkiloti mutaxassislari ijtimoiy faolligini oshirishga erishish mumkin. Bu esa nafaqat

tarbiyachilarning professional rivojlanishiga, balki bolalar va ularning oilalari uchun yanada sifatli ta'lim muhitini yaratishga ham xizmat qiladi.

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijtimoiy faolligini rivojlantirishda pedagogik imkoniyatlarga qo'yiladigan talablar quyidagilardan iborat:[4]

1. Professional bilim va ko'nikmalar

- Pedagogik bilim: Tarbiyachilar ijtimoiy faoliyatning nazariy asoslarini, psixologik va pedagogik metodlarni yaxshi bilishi zarur.

- Ijtimoiy ko'nikmalar: Tarbiyachilar boshqalar bilan samarali muloqot qilish, jamoa bilan ishlash va ijtimoiy muammolarni hal qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

2. Innovatsion yondashuvlar

- Yangi texnologiyalarni qo'llash: Tarbiyachilar zamonaviy o'qitish metodlari va texnologiyalaridan foydalanishga tayyor bo'lishi zarur.

- Ijodkorlik: Tarbiyachilar yangi g'oyalar va innovatsion loyihalarni ishlab chiqishga qodir bo'lishi kerak.

3. Tashabbuskorlik va liderlik

- Tashabbus ko'rsatish: Tarbiyachilar ijtimoiy tadbirlarda faol ishtirok etish, yangi loyihalar taklif etish va ularni amalga oshirishda liderlik qilish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur.

- Motivatsiya: O'zini va boshqalarni ijtimoiy faoliyatga jalb qilish uchun motivatsiya yaratish.

4. Kompetensiyalarni rivojlantirish

- O'z-o'zini baholash: Tarbiyachilar o'z faoliyatini tahlil qilish va yaxshilanish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni aniqlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

- Davomiy ta'lim: Tarbiyachilar o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borishga tayyor bo'lishi zarur.

5. Ijtimoiy mas'uliyat

- Jamoat bilan aloqalar: Tarbiyachilar mahalliy jamoalar bilan hamkorlikda ishlashga tayyor bo'lishi kerak.

- Ijtimoiy muammolarni anglash: Tarbiyachilar ijtimoiy masalalarga e'tibor berish va ularni hal qilishda faol ishtirok etish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur.

6. Refleksiv yondashuv

- O'z-o'zini tahlil qilish: Tarbiyachilar o'z faoliyatini baholash va yangi yondashuvlarni izlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

- Tajriba almashish: Boshqa tarbiyachilar bilan tajriba almashish va o'zaro fikr almashish imkoniyatlarini yaratish.

Ushbu talablar bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularning professional o'sishini ta'minlaydi va jamiyatga foydali hissa qo'shishga yordam beradi.

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijtimoiy faolligini rivojlantirishda amaliy texnologik jihatlar muhim ahamiyatga ega. Quyida ushbu jihatlarni ko'rib chiqamiz:[5]

1. Interaktiv o'qitish metodlari:

- Guruhli ish: Tarbiyachilarni kichik guruhlariga bo'lib, birgalikda muammolarni hal qilish va loyiha ishlab chiqish.
- Rol o'ynash: Ijtimoiy vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali tarbiyachilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirish.

2. Onlayn resurslar va platformalar:

- Vebinarlar va onlayn kurslar: Ijtimoiy faoliyatga oid bilimlarni oshirish uchun onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish.
- Ijtimoiy tarmoqlar: Tarbiyachilar o'rtasida tajriba almashish va hamkorlik uchun ijtimoiy tarmoqlarda guruhlar yaratish.

3. Loyiha asosida o'qitish:

- Ijtimoiy loyihalar: Tarbiyachilarni ijtimoiy masalalarga qaratilgan loyihalarni ishlab chiqishga jalb qilish. Bu, masalan, mahalliy jamoalarda ijtimoiy tadbirlar o'tkazishni o'z ichiga olishi mumkin.

4. Refleksiv amaliyot:

- Tajriba almashish sessiyalari: Tarbiyachilar o'z tajribalarini baham ko'rish va bir-biridan o'rganish uchun muntazam uchrashuvlar o'tkazish.
- Shaxsiy rivojlanish rejalari: Har bir tarbiyachi o'z ijtimoiy faoliyatini rivojlantirish uchun shaxsiy reja tuzishi va uni amalga oshirish jarayonida kuzatib borishi.

5. Mentorlik tizimi:

- Tajribali mutaxassislar bilan hamkorlik: Yangi tarbiyachilarni tajribali mutaxassislar bilan bog'lash va ularning bilimlarini oshirish.

6. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash:

- Mobil ilovalar va dasturlar: Tarbiyachilar uchun ijtimoiy faoliyatni boshqarish va rejalashtirishda yordam beruvchi mobil ilovalarni ishlab chiqish.
- Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR): Ijtimoiy vaziyatlarni simulyatsiya qilish uchun VR va AR texnologiyalaridan foydalanish.

7. Tadqiqot va tahlil:

- Ijtimoiy faoliyatning samaradorligini baholash: Olingan natijalarni tahlil qilish va kelgusidagi faoliyatlarni yanada samarali tashkil etish uchun ma'lumotlar to'plash.

Ushbu amaliy texnologik jihatlar bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, ularning professional ko'nikmalarini oshiradi va jamiyatga foydali hissa qo'shishga yordam beradi.

Xulosa sifatida maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilariga qo'yilgan masalalar ularning ish faoliyatida samaradorligini oshirishga, ijtimoiy faolligini takomillashitirishga amaliy yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. <https://lex.uz/uz/docs/-7128182> O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 30.09.2024 yildagi PF-152-son
2. <https://lex.uz/uz/docs/-6981085> O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 21.06.2024 yildagi PQ-231-son
3. Колесникова, И.А. Педагогическое проектирование: учеб. Пособие для высш. учеб. заведений [Текст] / И.А. Колесникова, М.П. ГорчаковаСибирская; под ред. В.А. Сластенина, И.А. Колесниковой. – 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 288с.
4. Солодянкина О.В. Система проектирования в дошкольном учреждении.// методическое пособие. - М.: АРКТИ, 2010. - 80с.
5. Морозова, Л.Д. Педагогическое проектирование в ДОУ: от теории к практике [Текст] / Л.Д. Морозова. – М.: ТЦ Сфера, 2010. – 128с. – (Приложение к журналу «Управление ДОУ»).
6. Веракса Н. Е., Веракса А. Н. Проектная деятельность дошкольников. Пособие для педагогов дошкольных учреждений. – М.: Мозаика – Синтез, 2008. – 112 с.